

Vogeljaar Vogelfotoparade 1987

Nadat in 1986 26 vogelfotografen samen 102 foto's inzonden voor de traditionele zwartwit vogelfotowedstrijd van 'Het Vogeljaar', zette de lichte stijging in aantallen van vorig jaar dit jaar door met 28 inzenders die met elkaar de jury 109 foto's ter beoordeling voorlegden.

Deze jury bestond uit de redactieleden Henk Lichtenbeld, Rob van Schagen, Jaap Taapken en Wim Werkman, aangevuld met ondergetekende die als eindredacteur van tijdschrift Gelders landschap de laatste tijd eveneens regelmatig in de weer is met het vergaren en selecteren van zwartwit natuurfoto's.

Frits van Daalen moest op het laatste moment afzeggen wegens ziekte, terwijl ook redactieleden An Mulder en Jan Albers verhinderd waren.

Selectieprocedure

Alle foto's werden uitgelegd op de vaste vloerbedekking van Huize Lichtenbeld in Utrecht Overvecht. Tussen de werkstukken werden 'paadjes' uitgespaard zodat de juryleden alle platen van dichtbij konden beoordelen.

In de eerste selectieronden diende ieder jurylid die foto's aan te wijzen waarvan hij meende dat deze zeker niet tot de kanshebbers gerekend konden worden. De overige juryleden reageerden telkens op ieder voorstel om een bepaalde foto weg te leggen op de stapel 'kansloze'. Als regel leidde dit in die eerste fase tot instemming; maar af en toe ook tot discussie die soms tot gevolg had dat de betreffende opname voorlopig toch nog in de race bleef.

In totaal kwamen wij uiteindelijk uit op zes selectieronden, die afgewisseld werden door korte pauzes.

Bij de laatste drie ronden - het ging toen nog om negentien foto's - werd door de juryleden van elke foto afzonderlijk uitgesproken wat de sterke en eventueel minder sterke punten waren.

Naarmate het aantal overgebleven foto's afnam werd de gedachtenwisseling intenser, diepgravender en emotioneler. Maar dan niet emotioneel in de zin van geagiteerd tegenover elkaar - integendeel, want de onderlinge overeenstemming was verrassend groot - maar in de betekenis van: verrukt en enthousiast reagerend en zich inlevend in de foto-graaf en in de afgebeelde situatie.

Kwaliteit

Bij elke grote algemene fotowedstrijd vinden wij als regel een ruime hoeveelheid foto's waar werkelijk kraak noch smaak aan is en waarvan de jury zich zelfs met de wildste fantasie niet kan voorstellen wat nu eigenlijk het motief van de maker was om die prent in te sturen. Deze regel dat er een fikse portie kaf onder het koren zit, gaat echter voor de inge-

zonden foto's bij de Vogelfotoparade 1987 beslist niet op. Wij kunnen gerust stellen dat er geen enkele opname bij zat die volledig onvoldoende was en volstrekt ongeschikt voor publicatie in welk tijdschrift dan ook. Dit houdt een groot compliment in voor de kwaliteit en de kritische instelling van de vogelfotografen die aan deze wedstrijd deelnamen! Wel waren er veel '5-jes', dat wil zeggen werkstukken die de beoordeling 'bijna voldoende' verdienen.

Wat voor soort foto's met wat voor minder sterke kanten moet u zich voorstellen bij de tientallen platen die in deze klasse vielen en in de eerste twee selectieronden terzijde gelegd werden?

Meestal vonden wij hierbij één en vaak verscheidene van de navolgende kenmerken: statisch portret van vogel waar geen of weinig actie in zit en geen 'pit' van uitstraalt; onderwerp in ongeveer de zelfde grijstinten als de vaak te drukke en te rommelige omgeving, waardoor het dier niet echt loskomt van de achtergrond; of juist: vogel tegen een zo helderwitte lucht dat de overstraling aan de contouren van het onderwerp begint te knabbelen; wat grauwig en te futloos afgedrukt; bij nadere beschouwing toch niet geheel scherp; stof, vuil, krassen of vlekken op de vergroting; te ordeloze, niet spannende en niet echt aangenaam ogende compositie; vogel te groot in beeld, of zelfs - bij uitgespreide vleugel(s) - een deel van de vleugel(s) buiten beeld.

Adviezen

Zoals ook al enkele jaren geleden in een juryrapport geschiedde, willen wij hier nogmaals er voor pleiten zo veel mogelijk laaggevoelige films (tot 125 ISO) te gebruiken en waarschuwen voor overschatting van de mogelijkheden van snelle films van 400 ISO en sneller, hoe rooskleurig de scherpste, de korrel en het contrast hiervan in advertentieteksten ook afgeschilderd mogen worden.

Eerste prijs. Veldleeuweriken, Oosterland Z., 7 juni 1967.
Nikon FE, 600 mm, F 5.6, 125 sec.

Foto: Henk Harmsen.

Ook met betrekking tot het ontwikkelen en vergroten valt er voor velen nog wel wat te perfectioneren. Waarom niet - als je je niet volleerd weet op dit gebied - eens een fotograaf opgezocht die bekend staat om zijn vlekeloze afdrucktechniek en afwerking en gevraagd om een paar keer in de doka over zijn schouders mee te mogen kijken en te vernemen wat voor chemicaliën, films, papier, filters, tijden, concentraties en dergelijke toegepast worden?

Zo'n dokamentor hoeft uiteraard geen natuurfotograaf te zijn. Ga eens kijken bij de plaatselijke of regionale amateurfotografenvereniging. De Fotobond (040 - 44 38 68, op werkdagen van 9.00 tot 13.00 uur) kan namen, adressen en telefoonnummers van de clubs verstrekken.

De laatste ronden

In de derde ronde vervolgens, viel een aantal platen af die heel redelijk waren, maar toch iets misten óf te weinig nieuws bevatten. Voorbeelden: de Bruine Kiekendief die een Wilde Eend verorberde en de Bruine Kiekendief die in de clinch lag met een Blauwe Reiger. Beide waren biologisch erg boeiend, minder technisch en esthetisch toch te mager. Hetzelfde gold in iets mindere mate voor de prenten van Blauwe Reiger, Fuut en Grote Zaagbek die bezig zijn een gevangen vis naar binnen te werken. Wij hebben zulke opnamen de laatste jaren wel vaker gezien en om de beschouwer dan toch weer tot enthousiasme te brengen moet zo'n viseter in actie wel heel apart en perfect geregistreerd zijn, en dat was hier niet het geval.

Het hiervoor omschreven criterium van de originaliteit speelde - in negatieve zin - een nog meer doorslaggevende rol bij het uit de race halen van twee op zich zeer fraaie aalscholverportretten.

Maar wij weten dat 'Natuurmonumenten' in het Naardermeer voor bezoekers een observatiehut heeft midden in de aalscholverkolonie en wij hebben daardoor dit type opnamen, hoe indrukwekkend en gaaf ook, toch al weer net iets te vaak gezien om er in het kader van een wedstrijd nog echt ondersteboven van te geraken. Dus ook in dit geval geldt: wie met een close up van een Aalscholver nog hoge ogen wil gooien, moet iets vertonen dat nog niet eerder vertoond is - ander gedrag, beter in beeld gebracht, in elk geval qua belevingswaarde zich onderscheidend van het reeds bekende en aanvaarde.

Nog negentien

En toen waren er nog negentien foto's in de wedstrijd: een Blauwborst op bloeiend Groot

Hoefblad (Gerard de Hoog), een Visdief die z'n jong voert (Piet Munsterman), een zingende Ortolaan (Harry Koks), Eidereenden met pullen (Martijn de Jonge), een Draaihals op de Maasvlakte (A. de Knijff), een Dodaars die net met z'n kopje boven de ijsrand van een wak uitkomt (eveneens A. de Knijff), een Fitis op Ameland (Henk Tromp), twee Veldleeuweriken die een babbel met elkaar lijken te maken (Henk Harmsen), twee Boomvalken op een tak (eveneens Henk Harmsen), een zingende Nachtegaal (Jos Korenromp), een groepje baltende Kleine Zwanen (Paul van Gaalen), een kleine peleton in het gelid zwemmende Rotganzen (Henk Tromp), een zingende Grasmus in Zweden (Mies Koks), een Torenvalk met uitgestrekte vleugels op paaltje (A.C. Zwaga), vier Oeverlopers op een tak in het water (Paul van Gaalen), een Blauwe Reiger met Paling (Erwin van Laar), twee Witgatjes (Paul van Gaalen), een zingende Grote Karekiet (Henk Tromp) en een Breedbekstrandloper (A. de Knijff).

Voor de goede orde: wij kunnen de namen van de makers vermelden omdat wij pas *na afloop* op de achterkant keken; tijdens het juryeren was echter niet bekend van welke fotografen de diverse foto's waren.

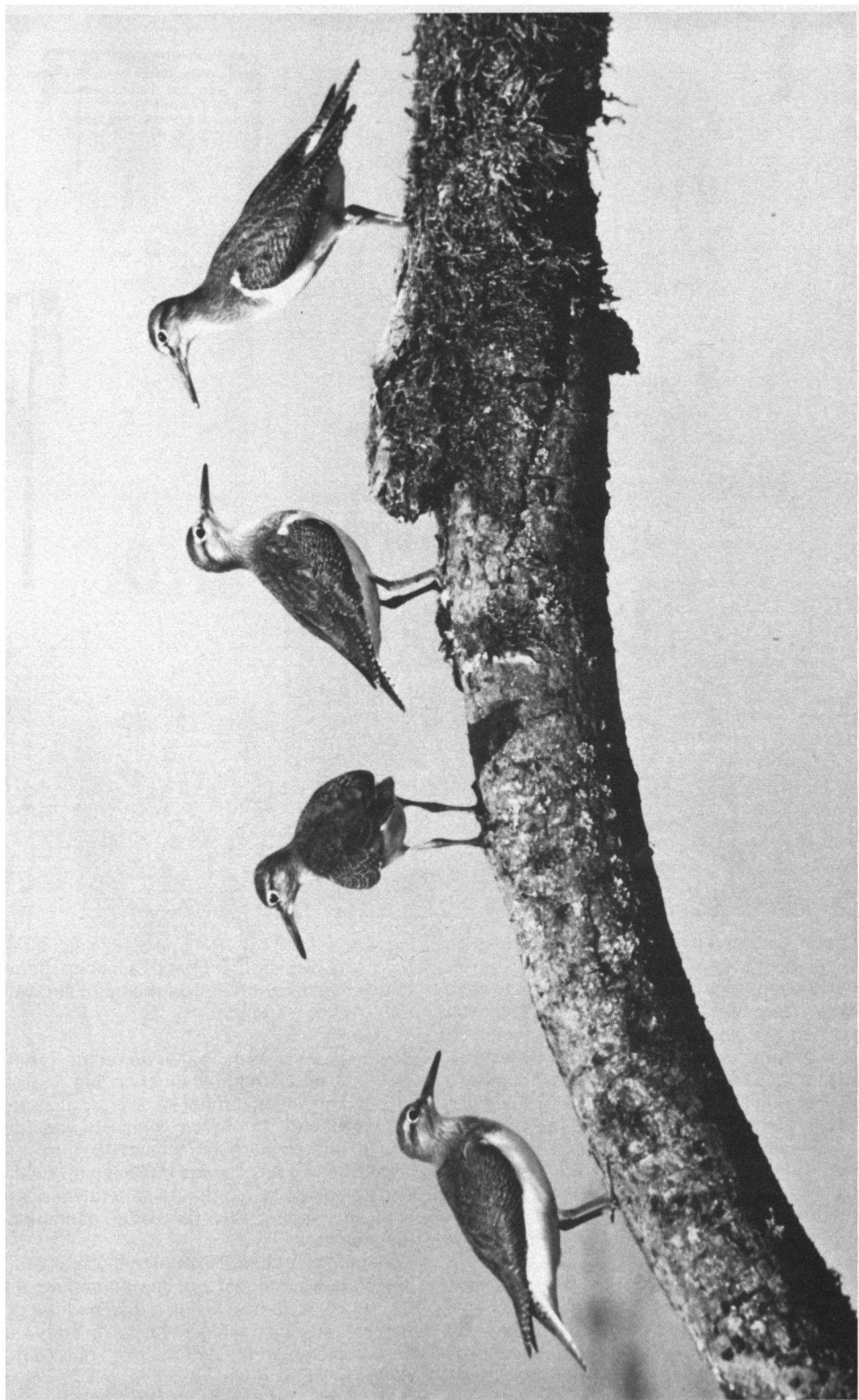
Van deze negentien moesten er toch nog veertien afvallen, onvermijdelijk, ofschoon elk van deze platen zonder meer het predicaat 'goed' verdient.

Bij nog kritischer kijken vielen toch hier en daar licht storende takjes of rietstengels op (Fitis en Grote Karekiet), kwam het onderwerp toch onvoldoende los van de achtergrond (Draaihals), zaten de vogels net iets te krap in het beeldkader (Witgatjes en Visdief met jong) of had het geheel toch net niet genoeg zeggingskracht om tot de top vijf toegelaten te worden.

De top vijf

Voor wat betreft de laatste vijf werd niet van achteren naar voren, maar van voren naar achteren gewerkt: eerst werd bepaald wie **eerste** moest worden. Unaniem en zonder aarzeling wezen alle juryleden de foto aan met de **twee Veldleeuweriken van Henk Harmsen** uit Den Haag. Een plaat die er op alle fronten uitspringt: biologisch zeer interessant (de beide vogels lijken een vertrouwelijk onderonsje te hebben), prima 'spannende' compositie, ragscherp, uitstekend contrast, zeer zorgvuldig afgewerkt.

Achteraf, toen bekend werd dat Henk Harmsen de maker was van deze winnende foto, was de jury hiermee extra ingenomen omdat Henk bij de vogelfotowedstrijd tot twee maal

Tweede prijs. Oeverlopers rustend tijdens najaarstrek, Zwartsluis, 21 augustus 1987.
Nikon FE 2, Telyt 6.8 - 400 mm.

Foto: Paul van Gaalen.

Derde prijs. Witgesterde Blauwborst, Kop van het Land, gemeente Dordrecht, 19 april 1987.
Canon A 1, F 6.8 - 560 mm.
Foto: Gerard de Hoog NFG.

toe de pech had dat zijn inzending tijdens de verzending zoekraakte.

Even unaniem was de jury over de **tweede prijs**. Deze werd toegekend aan **Paul van Gaalen** uit Zwartsluis voor zijn opname van vier **Oeverlopers op een tak in het water**. Ook hier is sprake van een 'spannende' compositie waarbij de vogels eveneens een duidelijke relatie tot elkaar hebben; in dit geval vooral gebaseerd op waakzaamheid en afstand houden.

Het vergde wel enige discussie om vast te stellen aan welke foto's respectievelijk de derde en de vierde prijs toegekend dienden te worden.

Uiteindelijk werd de jury het er toch over eens dat de **derde prijs** toekomt aan de opname van een **Blauwborst op de bloeiwijze van Groot Hoefblad**, gemaakt door Gerard de Hoog uit Pijnacker. Wij kennen de Blauwborst vooral met een entourage van riet. Juist daarom trekt deze aparte en esthetisch verant-

woorde combinatie van de kolossale bloemen (die wellicht exotisch aandoen maar puur inheems zijn) met de relatief kleine vogel extra de aandacht.

Zeer bekoorlijk komt ook uit de verf de **Torenvalk met uitgestrekte vleugel** op een paaltje in het Lauwersmeergebied. Dit geldt zowel voor de houding van de vogel als voor de compositie en de technische afwerking.

Deze foto van **A.C. Zwaga** uit Zaandam kwam dan ook op de vierde plaats en verdient daarmee de **eerste van de beide aanmoedigingsprijzen**.

Een voltreffer vond de jury ten slotte ook de **zingende Nachtegaal** van **Jos Korenromp** uit Groenlo. Als Jos het geluk gehad had dat de berkeblaadjes en -takjes toevallig nog wat harmonischer en esthetischer om deze meesterzanger gegroepeerd waren geweest dan zou hij met deze fijne plaat wellicht nog hoger gescoord hebben dan de **tweede aan-**

Eerste aanmoedigingsprijs. Torenvalk, wijfje, zich strekkend, Lauwersmeer, 27 oktober 1987.
Leica R 4, Telyt 560 mm.

Foto: A.C. Zwaga.

Tweede aanmoedigingsprijs.
Nachtegaal, Beltrum, 25 april
1987.
Leicaflex SL, Telyt 6.8 - 560 mm.
Foto: Jos Korenromp.

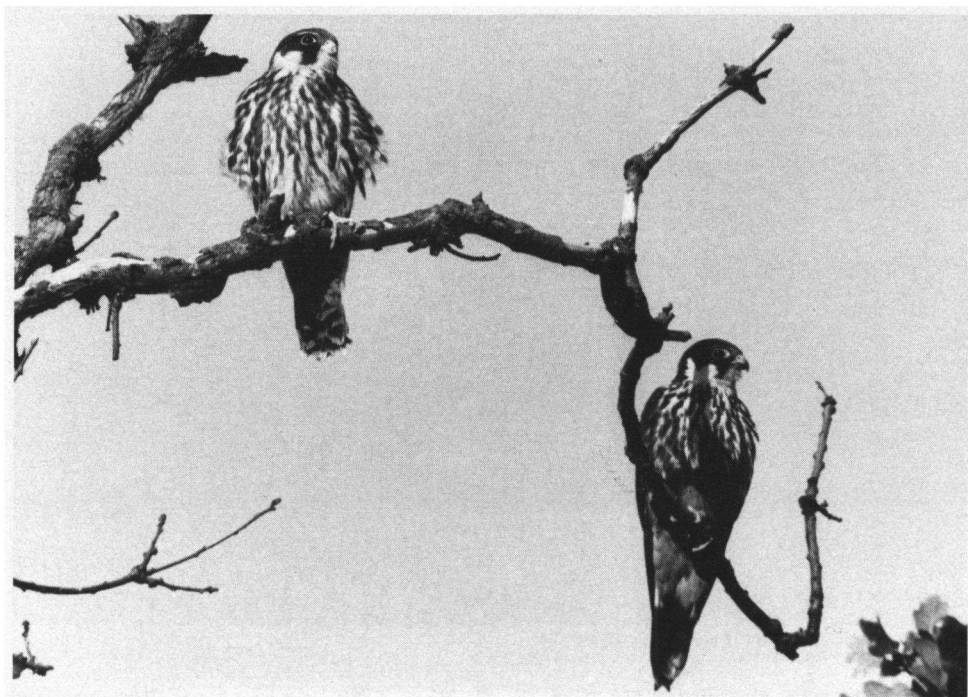
Fitis, Ameland, 26 mei 1987.
Pentax MX, Novoflex 400 mm.

Foto: H.L.M. Tromp.

Grasmus, Öland, Zweden, 18 juni 1987.
Pentax MX, Novoflex 400 mm.

Foto: Mies Koks.

Boomvalken, juveniel boven, adult onder, Sorghvlietpark, 's-Gravenhage, 4 augustus 1987.
Nikon FE, 600 mm met teleconverter, TC-300 (2x), F 11 - 125 seconden.

Foto: Henk Harmsen.

moedigingsprijs die hem nu ten deel valt. Het commentaar bij deze laatste foto geeft gelijk goed aan waar onder meer de problemen bij vogelfotografie liggen. Met veel kennis van vogels, hun gedrag, hun leefgebieden, goede apparatuur en materiaal, een behoorlijke technische vaardigheid, gevoel voor compositie en artistieke feeling, plus een dosis enthousiasme en doorzettingsvermogen, komen wij een heel eind.

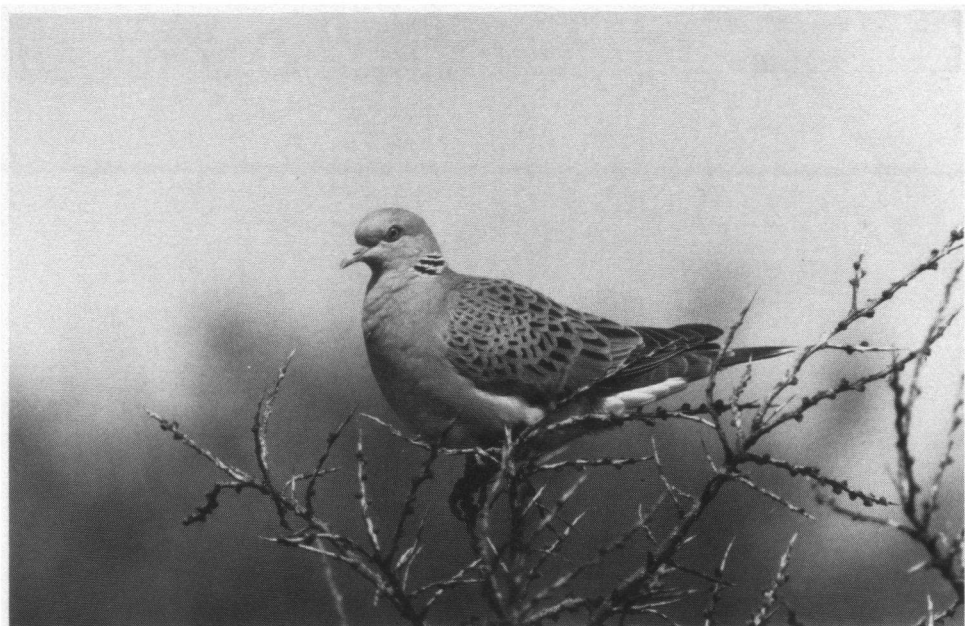
Maar om een echte topfoto te kunnen maken die er werkelijk uitspringt, moeten wij bovendien enig geluk hebben. Geluk overigens dat de vogelfotograaf niet zomaar ten deel valt, maar van tijd tot tijd toch min of meer afgedwongen kan worden door er voor te zorgen dat aan alle hiervoor opgesomde condities voldaan is.

■ Namens de jury: Koos Dansen, Sliedrechtthof 9, 6843 EZ Arnhem

Eidereenden met jongen op weg naar de kokkelbanken van het Vlielandse wad, 2 juni 1987.
Pentax MX, Novoflex 600 mm.

Foto: Martijn de Jonge.

Tortelduif, Zuidduinen, Katwijk aan de Zee, 26 mei 1987.
Pentax MX, Novoflex 400 mm.

Foto: P. Schaap.

Visdief voert jong, Oostvaardersplassen, juli 1986.
Nikon FE, Nikon 400 mm.

Foto: Piet Munsterman.

Breedbekstrandloper, De Nieuwe Putten (Polder Q), N.H., 4 september 1987.
Nikon F 3, 5.6 - 600 mm IF-FD.

Foto: P. de Knijff.

Reünie Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN)

Zaterdag 16 april 1988 houdt de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie een reünie. De NJN bestaat dan 67½ jaar. De reünie vindt plaats in de Flevohof. De komst, juist óók van oud-NJNers, wordt zeer op prijs gesteld. Men gelieve zich spoedig te melden voor overnachtingen op vrijdagavond en/of zaterdagavond. Boerderijovernachting f 8,-, campingovernachting f 6,-, maaltijden f 15,-, kosten deelname voor NJNers f 10,-, voor 'ouwe sokken' f 25,-. Overgemaakt op postgiro 1740 800 ten name van Gerding/NJN, Austerlitz.

■ Opgave en informatie bij: Marja en Eric Gerding, Oude Postweg 207, 3711 AG Austerlitz, 03439 - 1893.

Van Hoytema-Kalender 1988

Op zeer hoge leeftijd stierf op 7 juli 1986 de heer A.G. Schoonderbeek. Tóch kon voor de dertiende maal ook voor 1988 deze kunstzinnige kalender verschijnen, die dit maal geheel uit afbeeldingen van vogels bestaat. Ter nagedachtenis aan de man, die zich in zijn laatste levensjaren met zo veel liefde, enthousiasme en vakmanschap heeft ingezet voor de herwaardering van het werk van Theo van Hoytema is een litho toegevoegd van de

kalender van juli 1918. Voor wie reeds met vorige kalenders heeft kennisgemaakt is het geen probleem deze (misschien laatste) kalender alsnog aan te schaffen.

Van Hoytema-Kalender 1988. Uitgeverij A.G. Schoonderbeek. Jordaan 40, 1251 PD Laren N.H. Prijs f 24,90.

Adressenboek ACJN & NJN

Er is een adressenboek van tachtig bladzijden verschenen met adressen van alle mogelijke mensen die werkzaam zijn in Algemeen Christelijke Jeugdbond voor Natuurstudie en Natuurbescherming (ACJN) en de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN). Er staan oneindig veel adressen in. 't Is alleen te hopen dat er niet binnenkort veel wijzigingen op zullen komen.

Nadere inlichtingen over dit adressenboek bij Coen Wever (ACJN), Ringbaan-West 241, 5037 PC Tilburg, 013 - 671 579 of bij Willem Schipper, Stolberglaan 21, 3583 AK Utrecht, 030 - 516 104.

Te koop gevraagd:

Vogeljaar jaargang 1 t/m 6 (1953-1958), aangeboden of te ruil Vogeljaar jaargang 1964 t/m 1982.

J.J. Arentsen, Zuider Parallelweg 41, 6882 AG Velp, 085 - 643 340.